

ଅଜୟ କୁମାର ଭୂୟାଁ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ବନାମ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଡିସେମ୍ବର 3, 2002

[ଦୋରାଜସ୍ବାମୀ ରାଜୁ ଏବଂ ଶିବରାଜ ଭି. ପାଟିଲ୍, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିସ୍ବୟ]

ସେବା ଆଇନ :

ଓଡ଼ିଶା ପୋଲିସ୍ ମାନ୍ୟତା, 1940 ; ନିୟମ 862 (b), ଖଣ୍ଡ I ଏବଂ ଖଣ୍ଡ II ର ପରିଶିଷ୍ଟ 41 ; ଓଡ଼ିଶା ଅମଳା ସେବା (ବିଭାଗୀୟ ମୁଖ୍ୟଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ କନିଷ୍ଠ ସହାୟକ ନିଯୁକ୍ତି ପଦ୍ଧତି) ନିୟମାବଳୀ, 1975 :

ଡିଜିପି/ଆଇଜିପିଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ସହାୟକ/କନିଷ୍ଠ ସହାୟକଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି - ଅସ୍ଥାୟୀ/କାମଚଳା ନିଯୁକ୍ତି - ଡିଜିପି/ଆଇଜିପି ଙ୍କ ପାଖରେ ନିଯୁକ୍ତିର କ୍ଷମତା - ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଅବ୍ୟାହତ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି, ଏବଂ ଡିଜିପି/ଆଇଜିପି ବୈଧାନିକ ନିୟମାବଳୀ ନୁହେଁ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅସ୍ଥାୟୀ/କାମଚଳା ସହାୟକ ନିଯୁକ୍ତି ଜାରି ରଖିଛନ୍ତି - କେତେକ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଚାକିରିରୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ ଏବଂ ନୁତନ ନିଯୁକ୍ତି - ଆପଣ - ବୈଧାନିକ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମିତ ନିଯୁକ୍ତି ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀ ସେମାନଙ୍କର ପୁନଃ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି - 1981-83 ମଧ୍ୟରେ ନବନିଯୁକ୍ତମାନେ ବୈଧାନିକ ନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କ ସେବାଗୁଡ଼ିକର ନିୟମିତକରଣ ପାଇଁ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ - ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ବାରା କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରାଯାଇନାହିଁ - 1985 ମସିହାରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥିବା କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ବାହାର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେମାନେ ନୁତନ ନିଯୁକ୍ତି ପରୀକ୍ଷାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ - ବିଫଳ ପ୍ରାର୍ଥୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଚାରିଜଣ ସେମାନଙ୍କ ସେବାକୁ ନିୟମିତ କରିବା ପାଇଁ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ - ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀ ଏହାକୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ବାରା ନିଷ୍ପତ୍ତି କରାଯାଇଥିବା ପୂର୍ବ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ବିପରୀତ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲା - ଆବେଦନ ଉପରେ : ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଗଲା, ବୈଧାନିକ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ପରେ, ପୋଲିସ୍ ମାନ୍ୟତା ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ସମାପ୍ତ ହେଲା ; ଫଳସ୍ବରୂପ, ଡି.ଜି.ପି./ଆଇ.ଜି.ପି. ଙ୍କ ଦ୍ବାରା କରାଯାଇଥିବା ନିଯୁକ୍ତିକୁ ଜାରି ରଖିବା ବେଆଇନ ଏବଂ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ନୁହେଁ - ବୈଧାନିକ ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରଣୟନ ସମ୍ପର୍କରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆଣିବାରେ ଡିଜିପି ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ - ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ପୂର୍ବ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା ନିଯୁକ୍ତିକୁ ଜାରି ରଖିବା ପାଇଁ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପୂର୍ବ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଯଥାର୍ଥ ଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ପୋଲିସ୍ ମାନ୍ୟତା, 1940 ଆଇ.ଜି.ପି./ଡି.ଜି.ପି. କୁ ଅମଳା କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ଓଡ଼ିଶା ଅମଳା ସେବା (ବିଭାଗୀୟ ମୁଖ୍ୟଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ କନିଷ୍ଠ ସହାୟକଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ପଦ୍ଧତି) ନିୟମାବଳୀ, 1975 ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ରାଜସ୍ବ ବୋର୍ଡକୁ ଡିଜିପି/ଆଇଜିପି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ପାଇଁ କର୍ମଚାରୀ ନିଯୁକ୍ତି କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । ତେବେ, ରାଜ୍ୟ

## ଏ. କେ. ଭୂୟାଁ ବନାମ ରାଜ୍ୟ

ସରକାର ଅମଳା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଡିଜିପି/ଆଇଜିପିଙ୍କୁ ନିୟମାବଳୀରୁ ଅବ୍ୟାହତି ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି, ଯାହାକି ଏହିପରି ନିଯୁକ୍ତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି, ଚାଲିମ ଏବଂ ପଦୋନ୍ନତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥିବା ଟିଠା ନିୟମ ଦାଖଲ କରିବା ଉପରେ ବଶବର୍ତ୍ତୀ ଅଟେ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବୈଧାନିକ ନିୟମ W. E. F. 26.4.1988 ରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା । ଇତି ମଧ୍ୟରେ, ଡି.ଜି.ପି./ଆଇ.ଜି.ପି. ଅସ୍ଥାୟୀ/କାମଚଳା ଆଧାରରେ ପୋଲିସ୍ ମାନ୍ୟତା ଅନୁଯାୟୀ 74 ଜଣ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 34 ଜଣ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କୁ ଚାକିରିରୁ ବାହାର କରିବା ପରେ 54 ଜଣ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ସେମାନଙ୍କ ଚାକିରିରୁ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ତର ଆଦେଶକୁ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ । ବୈଧାନିକ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମିତ ପ୍ରାର୍ଥୀ ନିଯୁକ୍ତ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସେମାନଙ୍କର ପୁନଃ ନିଯୁକ୍ତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଡିଜିପି/ଆଇଜିପି ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଆବେଦନ ଉପରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଆଦେଶକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ବୈଧାନିକ ଆଦେଶ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ନିୟମିତ ନିଯୁକ୍ତି ସମୟରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବୟସ ଏବଂ ଯୋଗ୍ୟତାରେ ରିହାତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେତେକ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମଧ୍ୟ ଜାରି କରିଥିଲେ । ଡିଜିପି/ଆଇଜିପି ନିୟମରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ କୋହଳ କରିବା, ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିଯୁକ୍ତ ଅସ୍ଥାୟୀ/କାମଚଳା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସେବାକୁ ନିୟମିତ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ଆବେଦନର ସମାଧାନରେ ଏକ ବିବିଧ ପିଟିସନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରାଯାଇ ନଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମଧ୍ୟ ଏହି ସମାନ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଡିଜିପି/ଆଇଜିପିଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ । ଏହା ପରେ 1985 ମସିହାର କେତେକ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ତର କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷାରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦେଇ ନୂତନ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଥିଲା । କେତେକ ଅସଫଳ ପ୍ରାର୍ଥୀ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ନିଯୁକ୍ତିର ବୈଧତାକୁ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ ଏବଂ 1981ରୁ 83 ମଧ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ନିଯୁକ୍ତି/ନିୟମିତକରଣକୁ ଆପତ୍ତି କରି ପୃଥକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହାର ପୂର୍ବ ଆଦେଶ ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିଆଯାଇଥିବା ମତର ବିପରୀତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ନେଇ ପୂର୍ବ ନିଯୁକ୍ତିକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ କିନ୍ତୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଆବେଦନକୁ ତାଙ୍କର ତା 2.1.1997 ରିଖର ଆଦେଶ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ତା 1.3.1997 ରିଖର ଆଦେଶ ଦ୍ଵାରା ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନର ସମାଧାନ କରିଥିଲେ ।

ତେଣୁ ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ।

ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରି ନ୍ୟାୟାଳୟ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଗଲା : 1.1. 1988 ମସିହାରେ ପ୍ରଣୀତ ବୈଧାନିକ ନିୟମାବଳୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ପରି ମନେ ହେଉନାହିଁ କିମ୍ବା ପୋଲିସ୍ ମାନ୍ୟତାରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଵରୂପ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା କିମ୍ବା ପୋଲିସ୍ ମାନ୍ୟତାରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଡିଜିପିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କରାଯାଇଥିବା ନିଯୁକ୍ତିର ପ୍ରକୃତି ବିଷୟରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ତା 19.1.1988 ରିଖରେ କରାଯାଇଥିବା ଆଇନ ଘୋଷଣା (କେବଳ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ବ୍ୟତୀତ)

କୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇନାହାନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ଏକ ଗୁରୁତର ଦୋଷ ଏବଂ ତ୍ରୁଟି, ଯାହା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତା 12.4.1993 ରିଖର ଆଦେଶର ମୂଳଦୁଆକୁ ଦୁର୍ବଳ କରୁଛି, ଯେଉଁ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇନଥିବା ପରି ମନେହୁଏ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଅଣାଯାଇନାହିଁ, ତାହା ହେଉଛି ଯେ 1975 ମସିହାରେ ବୈଧାନିକ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ସହିତ, ପୋଲିସ୍ ମାନୁଆଲର କୌଣସି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା କିମ୍ବା ଆଇନର ଶକ୍ତି କିମ୍ବା ଡିଜିଟି-ଆଇଜିପିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କର୍ମଚାରୀ ନିୟୁକ୍ତି ପାଇଁ କୌଣସି ଫଳାଫଳ ରହିବା ସବୁଦିନ ପାଇଁ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ସେଥିରୁ ବିଆଯାଇଥିବା ଅବ୍ୟାହତି ହେଉଛି ପୃଥକ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନିୟୁକ୍ତି କରିବା ଏବଂ ପୋଲିସ୍ ମାନୁଆଲର ଆଇନ ବହିର୍ଭୂତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ନିୟୁକ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ନୁହେଁ, ଯାହାର କୌଣସି ପବିତ୍ରତା କିମ୍ବା ଆଇନଗତ କ୍ଷମତା ନାହିଁ । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକରେ ଉଠାଯାଇଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକର ବିଚାର କରିବା, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷିତ ଆଇନ ଆଧାରରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବା ଯଥାର୍ଥ ଏବଂ ବାଧ୍ୟ, 1988ର ସି.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 267 ଏବଂ 268ରେ ତା 19.1.1988 ରିଖରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଏବଂ ନିର୍ଭୁଲ ସର୍ତ୍ତରେ କେବଳ ପ୍ରସଙ୍ଗର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ଏବଂ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନୁହେଁ ବରଂ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ପ୍ରସଙ୍ଗ ପକ୍ଷମାନଙ୍କର ଅଧିକାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥାଏ ।

1.2. ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କେବଳ ପୁରୁଣା ନୁହେଁ, ବରଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଏବଂ ଅଗ୍ରହଣୀୟ କାରଣ ମଧ୍ୟ ଉଦ୍ଭାବନ କରି ସ୍ୱାଗତ କରିଥିଲେ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ପୂର୍ବ ରାୟର ପ୍ରଭାବକୁ ହ୍ରାସ ଏବଂ ଦୁର୍ବଳ କରାଯାଇପାରିବ, ଯାହା ଗୁଣବତ୍ତା ଉପରେ ନିଷ୍ପତି କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟତୀତ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା କ'ଣ କରାଯିବ ସେ ବିଷୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ସହିତ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପୂର୍ବ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ସିଧାସଳଖ ବିପରୀତରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ କୋହଳ ଦେବା ପାଇଁ କରାଯାଇଥିଲା । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠ ସହିତ ବିଚାର କରାଯାଇଥିବା ପରି ମନେହେଉଥିବା କାରଣଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ ବରଂ ଭ୍ରଷ୍ଟ ଏବଂ ନ୍ୟାୟିକ ଶୃଙ୍ଖଳା ଏବଂ ଔଚିତ୍ୟର ଅଭାବକୁ ଦର୍ଶାଏ ଯାହା କେବଳ ପୂର୍ବ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ନୁହେଁ ବରଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ତା 19.1.1988 ରିଖର ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ମଧ୍ୟ ତ୍ରୁଟି ଖୋଜିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ । ଯେଉଁ ଆଧାରରେ ଏଭଳି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିଲା, ତାହାକୁ ଅଣଦେଖା କରି ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପୂର୍ବ ନିଷ୍ପତ୍ତିରୁ କିଛି ଅଂଶ ପ୍ରସଙ୍ଗ ବହିର୍ଭୂତ ଉଦ୍ଧୃତ କରିବା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ପାଇଁ ସମାନ ଭାବରେ ଭ୍ରମାତ୍ମକ ଅଟେ । ସେହି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଥିବା ବାସ୍ତବ ଭିତ୍ତିର ବିପରୀତ, ଓଡ଼ିଶା ପୋଲିସ୍ ମାନୁଆଲ୍, 1940 ରେ ପରିଗଣନା କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ତଥାକଥିତ ନିୟମ କୌଣସି ଆଇନ କିମ୍ବା କୌଣସି ଅଧିନିୟମର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ବୋଲି ଅନୁମାନ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ମାମଲାରେ ନଥିବ କିଛି ନଥିଲା ।

1.3. ମାନୁଆଲରେ ଥିବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟମାବଳୀକୁ ନିୟମ କୁହାଯାଏ, କାରଣ ଏହା ନୁହେଁ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିୟମାବଳୀର ବିଧାନ ସମର୍ଥନ କିମ୍ବା ଏକ ବିଧାନରେ ଏହାର ଉତ୍ସ ଥିଲା, ବରଂ ଯେଉଁଠାରେ ଡିଜିଟି/ଆଇଜିପି ସ୍ତରରେ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତରଠାରୁ ତଳ ସ୍ତରରେ ମଧ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ବିଭାଗରେ ସମାନ ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ପରିକଳ୍ପନା ହୋଇଥିବା ନିୟମ ରହିଛି । ପୋଲିସ୍ ମାନୁଆଲ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଦେଖିବାକୁ କୌଣସି ଗନ୍ଧାର ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଥିବା ପରି ମନେହୁଏ ନାହିଁ ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ମୁଖବନ୍ଧ ଟିପ୍ପଣୀ ଅଛି ଯେ ଓଡ଼ିଶା ପୋଲିସ୍ ମାନୁଆଲ୍, 1940 ରେ ରାଜ୍ୟ

## ଏ. କେ. ଭୂୟାଁ ବନାମ ରାଜ୍ୟ

ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମ ଏବଂ ପୋଲିସ୍ ଅଧିନିୟମ, 1861 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ସହିତ ପୋଲିସ୍ ଆଇଜି (ବର୍ତ୍ତମାନ ଡିଜିପି/ଆଇଜି)ଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମ ଏବଂ ଆଦେଶ ରହିଛି ଏବଂ ସମସ୍ତ ପୋଲିସ୍ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ହେବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ କ୍ଷମତା ଅନୁଯାୟୀ ଜାରି କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ବିଭାଗର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରାଧିକୃତ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ଅଟେ । କେବଳ ପୁଷ୍ଟିକାରେ ମୁଦ୍ରିତ କେତେକ ନିୟମରେ ଏକ ତାରାକୃତି ଚିହ୍ନକୁ ଏକ ତଳଲିଖିତ ଟିପ୍ପଣୀ ସହିତ ଦାୟିତ୍ଵ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକ ପୋଲିସ୍ ଅଧିନିୟମ, 1861 ର ଧାରା 12 କିମ୍ବା 45 ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ମିତ ନିୟମ । ପୁନର୍ବାର ଅନ୍ୟ କେତେକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯାହା ଅନୁଯାୟୀ ସେଗୁଡ଼ିକ କରାଯାଇଛି ତାହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ନିୟୁକ୍ତି ଏବଂ ନିୟୋଜିତ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧ୍ୟାୟ XX ରେ, ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଟିପ୍ପଣୀ ମୁଦ୍ରିତ ହୋଇଥିବା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି ଯେ ପୋଲିସ୍ ଅଧିନିୟମ, 1861 ର ଧାରା 7 ଅନୁଯାୟୀ ତାରାକୃତି ସହିତ ଚିହ୍ନିତ ନିୟମ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଛି । ଅଧ୍ୟାୟ XXVII ର ଶୀର୍ଷରେ କିମ୍ବା ତା'ଅଧୀନରେ ପରିଗଣନା କରାଯାଇଥିବା ତଥାକଥିତ ନିୟମ ମଧ୍ୟରୁ କାହାରି ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଚରିତ୍ର ବିଷୟରେ କିମ୍ବା ସେଗୁଡ଼ିକର କୌଣସି ବୈଧାନିକ ଉତ୍ପତ୍ତି ଥିବା ଦର୍ଶାଇବା ବିଷୟରେ ଏପରି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୂଚନାର କ୍ଷେତ୍ର ବାଦ ଦେବା କିମ୍ବା ଅନୁପସ୍ଥିତି, ଏହା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଏବଂ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଭାବରେ ଅନୁମାନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ ଏହା ବୈଧାନିକ ନିୟମ ନୁହେଁ ।

*ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ରାମ ସରଣ, AIR (1964) SC 1361; ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ବାବୁ ରାମ ଉପାଧ୍ୟାୟ, AIR (1961) SC 751; ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରସାଦ ଶର୍ମା ବନାମ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, AIR (1961) SC 751; ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ମଜ୍ଜି ଜଙ୍ଗଲ୍ଲାୟା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, AIR (1977) SC 757 ଏବଂ ବି.ଏନ. ନାଗରାଜନ ବନାମ ମହୀଶୂର ରାଜ୍ୟ, AIR (1966) SC 1942, ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିଲା ।*

1.4. ଡିଜିପି/ଆଇଜିପି କ୍ଷମତାର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଚରିତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଇନର ସ୍ଥିତି ତଥା ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କରାଯାଇଥିବା ନିୟୁକ୍ତି ଏବଂ ଏହିପରି ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସ୍ଥିତିକୁ ସମସ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କାମଚଳା ବୋଲି କ୍ଷେତ୍ର ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଛି, ସେହି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଏହା କେବଳ ନିରର୍ଥକ ନଥିଲା, ବରଂ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଏକ ବିଚାରପୀଠ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣୀୟ ନଥିଲା, ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଓ.ଏ. ମାନଙ୍କୁ ନିୟମିତ ନିୟୁକ୍ତି ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ଏବଂ ଆହୁରି ଅନୁମାନ କରିଥିଲେ ଯେ ନୂତନ ବୈଧାନିକ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନୂତନ ଭାବରେ ଏହିପରି ନିୟୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଧାରଣ କରାଯାଇଥିବା ପଦବୀ ସହିତ ପୂରଣ କରିବାକୁ କୌଣସି ପଦବୀ ନାହିଁ । ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପୂର୍ବ ନିଷ୍ପତ୍ତି, ସେହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାତକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ବୁଝିବା ପରେ 1981 ଏବଂ 1983 ମସିହାର ସେହି ନିୟୁକ୍ତିକୁ ନିୟମିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଅନୁରୋଧକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସମୟରେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସଠିକ୍ ଭାବରେ ବିଚାର ଏବଂ ବୁଝିଥିବା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ, ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବା ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତିକୁ ମର୍ଯ୍ୟାଦାହୀନ କରି ଏକ ଓଲଟ କାମ କରିବା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଅନ୍ୟ ବିଚାରପୀଠ କିମ୍ବା ସରକାରଙ୍କ ପାଇଁ ଆଇନରେ କୌଣସି ସୁଯୋଗ କିମ୍ବା ଯଥାର୍ଥତା ନଥିଲା ।

ହାରିକେଶ୍ ସୁଗର୍ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ପ୍ରେମ ହେଉ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ୱାର୍କସ୍ (ପି) ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଏକ [1997] 6 SCC 450 ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ ।

1.5. ଅନ୍ୟ ଏକ ଭ୍ରମଧାରଣା ଯାହା ଏହି ରାୟକୁ ବ୍ୟର୍ଥ କରେ, ତାହା ହେଲା 1975 ମସିହାରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ନିୟମାବଳୀକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରଭାବ ଦେବାକୁ ବାଦ୍ ଦେବା, ଯାହାର ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ପରିଣାମ ଥିଲା ପୋଲିସ୍ ମାନ୍ୟତାରେ ଥିବା ପୂର୍ବ ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ଥରେ ଏବଂ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ବଦଳାଇବା ଏବଂ 1980 ମସିହାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅବ୍ୟାହତି କେବଳ ଡିଜିଟି/ଆଇଜିପିଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଥିବା ପଦବୀଗୁଡ଼ିକୁ 1975 ମସିହାର ନିୟମାବଳୀରୁ ଦୂରେଇ ରଖିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଥିଲା ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଏପରି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ପୃଥକ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ଥିବା ନିୟମ ଅଧୀନରେ ଅଣାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ପୋଲିସ୍ ମାନ୍ୟତାରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବାର ପ୍ରଭାବ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯାହା 1975 ର ବୈଧାନିକ ନିୟମ ଦ୍ଵାରା ଅପ୍ରଚଳିତ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ଦେଝାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : 1998 ର ଦେଝାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 3978-3979 ।

ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ O.A. ସଂଖ୍ୟା 206/89 ରେ ତା 3.1.1997 ଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

### ସହିତ

ସି.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 3980/1998 ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଜୟଦୀପ ଗୁପ୍ତା, ଜିତେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର, ରାମଚନ୍ଦ୍ର ରଥ ଏବଂ ଟି. ରାଜା ।

ରାଜ କୁମାର ମେହେତା, ପି.ଏଚ. ପାରେଖ, ଡି.ପି. ମୋହାନ୍ତି ଏବଂ ଲଳିତ ଚୌହାନ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ।

ବିଳମ୍ବ କ୍ଷମା ପ୍ରଦାନ କରି ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଡି. ରାଜୁଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ତା 1.3.1997 ରିଖର ବିବିଧ ଆବେଦନ (RP) ସଂଖ୍ୟା 17/1997 ଏବଂ ତା 3.1.1997 ରିଖର O.A. ସଂଖ୍ୟା 206/1989 ରେ ଭୁବନେଶ୍ଵରରେ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ଆପଣି କରି ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଯେଉଁମାନେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉତ୍ତରଦାତା ଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା 1998ର ସି.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 3978-3979 ରେ ଆବେଦନ କରାଯାଇଛି, ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ତଥା ପୋଲିସ୍ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଏବଂ ଆଇ.ଜି. ମିଳିତ ଭାବରେ ଓ.ଏ.ସଂଖ୍ୟା 206/1989 ରେ ତା 3.1.1997 ରିଖର ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସି.ଏ.ସଂଖ୍ୟା 3980/1998 ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଦ୍ଵାନ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ଜୟଦୀପ ଗୁପ୍ତା, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଡି.ଜି.ପି.ଙ୍କ ପାଇଁ ଯେଉଁମାନେ ସି.ଏ. ସଂଖ୍ୟା

## ଏ. କେ. ଭୂୟାଁ ବନାମ ରାଜ୍ୟ [ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦୋରାଜସ୍ୱାମୀ ରାଜୁ]

3980/1998ରେ ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ଆର.କେ. ମେହେତା ଏବଂ କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ପି.ଏଚ. ପାରେଖଙ୍କ ପାଇଁ ଶୁଣାଣି କଲେ । ସେମାନେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମ୍ମୁଖରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ନିଜ ନିଜ ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ଦୋହରାଇଥିଲେ । ଯେହେତୁ ଏହି ମାମଲାର ଏକ ଚିତ୍ରିତ ଇତିହାସ ରହିଛି, ତେଣୁ ପ୍ରତିସ୍ପନ୍ଦିତା କରୁଥିବା ପକ୍ଷମାନଙ୍କର ଦାବିର ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବନା ତଥା ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ମାମଲାର ମୁଖ୍ୟ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଓଡ଼ିଶା ପୋଲିସ୍ ମାନ୍ୟାଲ୍, 1940ରେ ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଥିଲା (ନିୟମ 862 (b) : ଖଣ୍ଡ I ଏବଂ ଖଣ୍ଡ II ର ପରିଶିଷ୍ଟ 41 ଅନୁଯାୟୀ) ଡିଜିପି ଏବଂ ଆଇ.ଜି.ପି. ଭାବେ ପୁନଃନାମିତ ହେବା ପରଠାରୁ ଆଇ.ଜି. କ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଥିବା ସହାୟକ, ଡିଜିପି ଏବଂ ଆଇ.ଜି.ପି. କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ଅମଲା କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିୟୁତ୍ତି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ହେବେ । ଏହା ପରେ, ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 309 ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଓଡ଼ିଶା ଅମଲା ସେବା (ବିଭାଗ ମୁଖ୍ୟଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ କନିଷ୍ଠ ସହାୟକଙ୍କ ନିୟୁତ୍ତିର ପଦ୍ଧତି) ନିୟମ 1975 ଭାବରେ ଜଣାଶୁଣା, ଯାହା ରାଜସ୍ୱ ବୋର୍ଡକୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଥରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବାକୁ ଥିବା ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ପରୀକ୍ଷା ମାଧ୍ୟମରେ ଏଲଡି ସହାୟକ (ବର୍ତ୍ତମାନ 'କନିଷ୍ଠ ସହାୟକ' କୁହାଯାଏ) ଚୟନ କରିବାକୁ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା, ବୋର୍ଡ ଗଠନ ପାଇଁ ଅଧିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ, ଏଥିପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ, ବୋର୍ଡର ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥୀ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ସମ୍ମତ କରିଥିଲା, ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଡିଜିପି ଏବଂ ଆଇଜିପି ପାଇଁ ଅମଲା କର୍ମଚାରୀ ମଧ୍ୟ ନିୟୁତ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଆଇଜି ପୋଲିସ୍ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ପାଇଁ ଅମଲା କର୍ମଚାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେହି ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକରୁ ଅବ୍ୟାହତି ମାଗିଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ସରକାର ଅବ୍ୟାହତି ପ୍ରଦାନ କରି 16.12.1980 ତାରିଖ ବୈଶିଷ୍ଟ ଏକ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିଥିବା ଜଣାପଡେ, କିନ୍ତୁ ସେହି ସମୟରେ, ସେହି ଆଦେଶରେ, ପୋଲିସ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ସହାୟକମାନଙ୍କ ନିୟୁତ୍ତି, ତାଲିମ ଏବଂ ପଦୋନ୍ନତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥିବା ଡିଓ ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଶୀଘ୍ର ଦାଖଲ କରିବାକୁ ସରକାରଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ କରିଥିଲେ । ଅବ୍ୟାହତିର ତାରିଖ 16.12.1980 ଏବଂ ବୈଧାନିକ ନିୟମ, ଅର୍ଥାତ୍ 28.4.1988 ର ପ୍ରକୃତ ପ୍ରସ୍ତୁତି ମଧ୍ୟରେ ମାମଲା ଏହିପରି ଥିବାବେଳେ, ଡିଜିପି ବର୍ତ୍ତମାନ ଏବଂ ପରେ ପୁରାତନ ପୋଲିସ୍ ମାନ୍ୟାଲ୍ ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପାଇଁ ନିୟୁତ୍ତି ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜରୁ ନାମ ତାକି ଏବଂ ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଲିଖିତ ପରୀକ୍ଷା ଏବଂ ସାକ୍ଷାତକାର ଆୟୋଜନ କରି ସହାୟକମାନଙ୍କୁ ନିୟୁତ୍ତି ଦେଉଥିଲେ । 1981 ରୁ 1983 ମଧ୍ୟରେ ମୋଟ 74 ଜଣ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କୁ ଏହିପରି ନିୟୁତ୍ତି କରାଯାଇଥିବା କୁହାଯାଉଥିଲା, ବିଶେଷ କରି ସେମାନଙ୍କ ନିୟୁତ୍ତି ଆଦେଶରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅସ୍ଥାୟୀ ଭିତ୍ତିରେ ନିୟୁତ୍ତି କରାଯାଉଛି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ନିୟୁତ୍ତିକୁ ବିନା ପୂର୍ବ ସୂଚନାରେ ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ସମାପ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । ସେହି 74 ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 58 ଜଣ 1981 ରେ କରାଯାଇଥିବା ଚୟନରୁ ନିୟୁତ୍ତ ହୋଇଥିବା କୁହାଯାଉଥିଲା ଏବଂ 1983 ରେ ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା 16 ଜଣ ଏସସି/ଏସଟି ପ୍ରାର୍ଥୀ ବୋଲି କୁହାଯାଉଥିଲା । 1985 ମସିହାରେ ପୁଣି 34 ଜଣ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କୁ ଚୟନ କରାଯାଇ ନିୟୁତ୍ତି ଦିଆଯାଇଥିବା ଜଣାପଡୁଛି ଏବଂ ଏହା ମଧ୍ୟ କାମଚଲା/ଅସ୍ଥାୟୀ ଭିତ୍ତିରେ ଥିଲା । ତା 3.12.1986 ରିଖରେ, ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକରେ ଉତ୍ତରଦାତା 3 ରୁ 5 ଏବଂ 7 କ୍ ସମେତ ଏହି 34 ଜଣ

ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କୁ ଚାକିରିରୁ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ତର କରାଯାଇଥିବା କୁହାଯାଉଥିଲା, ତା'ପରେ ପୁଣି ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ/କାମଚଳା ଉପାୟରେ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ତା 20.12.1986 ରିଖରେ 54 ଜଣ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ତା 3.12.1986 ରିଖରେ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ତର ହୋଇଥିବା 34 ଜଣ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ 25 ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହାକୁ ଆପତ୍ତି କରି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଦୁଇଟି ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 246/1986 ଏବଂ 96/1987 ଦାଖଲ କରିଥିବା ଜଣାପଡିଛି । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହାର 25.8.1987 ତାରିଖର ଆଦେଶ ଦ୍ଵାରା ତା 3.12.1986 ରିଖର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ତର ଆଦେଶକୁ ବାତିଲ କରିଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ବୈଧାନିକ ନିୟମ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମିତ ନିଯୁକ୍ତି ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାମଚଳା ନିଯୁକ୍ତି ଭାବରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କର ପୁନଃ ନିଯୁକ୍ତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଗୋଟିଏ କାରଣ, ଯାହା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଗୁରୁତ୍ଵ ଦେଇଥିଲା, ତାହା ଥିଲା ଯେ ସେହି କାମଚଳା ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ତର କରିବା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଏକ କାମଚଳା ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନଥିଲା ବରଂ ବେଆଇନ ଥିଲା । ଡି.ଜି.ପି. କ୍ ଦ୍ଵାରା ଏପରି ନିଯୁକ୍ତିର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଆଇନଗତ ଆଧାର କିମ୍ବା ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା କ୍ଷମତା, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ତାହା ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ ତାହାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ନିମ୍ନମତେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ :-

"ତେଣୁ, ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର ଏକମାତ୍ର ପ୍ରସଙ୍ଗ ହେଉଛି ଉପରୋକ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଚୟନ ଏବଂ ନୂତନ ନିଯୁକ୍ତି ଏକ ନିୟମିତ ନିଯୁକ୍ତି ଭାବରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇପାରିବ କି ନାହିଁ । ଏହା ସ୍ଵୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଛାଡି ଯେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁକ୍ଳେପ 309 ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ବୈଧାନିକ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଚିଠା ନିୟମାବଳୀ ଆରମ୍ଭ ହେବା ଛାଡିରେ ଅଛି, ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୃତୀୟ ଛାଡିରେ ପହଞ୍ଚି ନାହିଁ । ବିଭାଗର ମୁଖ୍ୟ ଭାବେ ଡି.ଜି. ପୋଲିସ ଚିଠା ନିୟମରେ ପରିକଳ୍ପିତ ନିଯୁକ୍ତି ପଦ୍ଧତି ଗ୍ରହଣ ଏବଂ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ବୋଲି ବିଦ୍ଵାନ ସ୍ଥାୟୀ ଓକିଲଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ । ଆଇନ ଛାଡି, ଯାହା ନିର୍ବିବାଦିତ, ତାହା ହେଉଛି ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁକ୍ଳେପ 309 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ନିୟମର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ଅନୁକ୍ଳେପ 62 ଅନୁଯାୟୀ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀର ସମାନ ଶକ୍ତି ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ଏପରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରିବାର କ୍ଷମତା ସେହି ସମାନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପାଖରେ ନିହିତ, ଯିଏ ଅନୁକ୍ଳେପ 309 ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ସକ୍ଷମ, ଯଥା ରାଜ୍ୟପାଳ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ କୌଣସି ଅଧିକ୍ଷକ ଦ୍ଵାରା । ଅନୁକ୍ଳେପ 162 ଅନୁଯାୟୀ ଡି.ଜି. ପୋଲିସଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏପରି କୌଣସି କ୍ଷମତା ନଥିଲା ବୋଲି ସ୍ଵୀକାର କରାଯାଇଥିବା ଛାଡି ହେତୁ, ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ମଞ୍ଜୁରି ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ଆଇନର ଅନୁମୋଦନ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ନିଯୁକ୍ତି ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିବା ଅନୁଶୀଳନ ଏବଂ ଏହାର ଅନୁସରଣରେ କରାଯାଇଥିବା ଚୟନ ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତି ନିୟମିତ ନିଯୁକ୍ତି ଭାବରେ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ଆଇନ ଦୃଷ୍ଟିରେ କାମଚଳା ନିଯୁକ୍ତି ଠାରୁ ଏହା କିଛି ଅଧିକତର ଭାବେ ଭଲ ନୁହେଁ । ଏହାର ପରିଣାମ ହେଉଛି ଯେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦଳ କାମଚଳା ନିଯୁକ୍ତିର ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ ଦ୍ଵାରା ଏହି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ କାମଚଳା ନିଯୁକ୍ତିକୁ ସମାପ୍ତ କରାଯିବା ବେଆଇନ ବୋଲି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯିବ ।

## ଏ. କେ. ଭୂୟାଁ ବନାମ ରାଜ୍ୟ [ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦୋରାଜସ୍ୱାମୀ ରାଜୁ]

ତଦନୁସାରେ, ଆମେ ଉଭୟ ମାମଲାରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସେବାକୁ ସମାପ୍ତ କରୁଥିବା ତା 3.12.1986 ରିଖର ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିଛୁ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଛୁ ଯେ ଏହି ଆଦେଶର ନକଲ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାର ଏକ ମାସ ପୂର୍ବରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ପୁନର୍ବାର ନିଯୁକ୍ତ କରାଯିବ । ଏପରି ପୁନଃନିଯୁକ୍ତି ପରେ ନିୟମାବଳୀ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁସରଣରେ ଆୟୋଜିତ ନିୟମିତ ନିଯୁକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ପଦବୀ ପୂରଣ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ କାମଚଳା ଭିତ୍ତିରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରଖିବେ । ଆବେଦନକାରୀମାନେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଥିବା ଏହିପରି ନିୟମିତ ନିଯୁକ୍ତିରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବେ । କାମଚଳା ଭିତ୍ତିରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିବାବେଳେ ଉଚ୍ଚ ବୟସ ସୀମା ଅତିକ୍ରମ କରିଥିବା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପଯୁକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅଧିକ ବୟସକୁ ଗୁରୁତର ସହ ନଦେଖିବାକୁ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ ।

ସି.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 267-268/1988 ରେ ଡି.ଜି.ପି. ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନ ଉପରେ, ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ଏବଂ ଡି.ଜି.ପି. ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ନିଯୁକ୍ତିର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ସ୍ୱରୂପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ତା 19.1.1988 ରିଖରେ ନିମ୍ନମତେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଛନ୍ତି :-

"ବିଶେଷ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା । ପକ୍ଷ ଏବଂ ହସ୍ତକ୍ଷେପକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ଆମେ ଓକିଲଙ୍କୁ ଶୁଣିଛୁ ।

ନିଯୁକ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ ଏବଂ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁକ୍ଷେପ 309 ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିୟମ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ଚିଠା ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଥିଲା ବୋଲି ଜାଣିବାକୁ ପାଇ ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକାରଣ ପୋଲିସ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ କ୍ଷମତା ପ୍ରାଧିକାରିତାରେ କରାଯାଇଥିବା ନିଯୁକ୍ତିକୁ ବାତିଲ କରିଛନ୍ତି । ବୈଧାନିକ ନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ବୋଲି ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୂଚିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଆମେ ନ୍ୟାୟାଧିକାରଣଙ୍କ ସହିତ ସହମତ ଯେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁକ୍ଷେପ 162 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଶାସନିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଇଁ କୌଣସି ସୁଯୋଗ ନାହିଁ । କାମଚଳା ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି (ଉତ୍ତରଦାତା) ଏବଂ ପୋଲିସ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ କ୍ଷମତା ଅନୁଯାୟୀ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟାଧିକାରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ସମାନ କରାଯାଇଛି । ଏକ ଭିନ୍ନ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଗ୍ରହଣ କରିବାର କୌଣସି ଯଥାର୍ଥତା ଆମେ ଦେଖୁ ନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ କୌଣସି ପକ୍ଷ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ବୈଧାନିକ ନିୟମ ଲାଗୁ କରାଯିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିବା ସ୍ୱୀକୃତ ସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆଜିଠାରୁ ଦୁଇ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ଆମେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଛୁ । ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି, ଏହି ନିୟମ 1 ଏପ୍ରିଲ, 1988 ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ । ସେହି ତାରିଖଠାରୁ ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ, ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ନିଯୁକ୍ତି କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିବା ଏବଂ ବିଦ୍ୟମାନ ହେବାକୁ ଥିବା ପଦବୀଗୁଡ଼ିକ ନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ପୂରଣ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଏହି ଆଦେଶ ପାଳନ କରିବାକୁ ଆମେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଛୁ ।" (ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି)



ଚାରି ଜଣଙ୍କୁ ନିୟୁକ୍ତି ଦେବା ପାଇଁ କେତେକ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମଧ୍ୟ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ "ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନିୟୁକ୍ତି ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିବା ଚାରୋଟି ନିୟୁକ୍ତି ଜାରି ରହିବ ।" ନିୟମିତ ନିୟୁକ୍ତି ପରୀକ୍ଷା ସମୟରେ ବୟସ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କୋହଳ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଲାଗି ମଧ୍ୟ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଆବଶ୍ୟକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ।

ଡିଜିପି, ନିଜର ଏକ ନୂତନ ମୋଡ଼ରେ, 1981 ରୁ 1983 ମଧ୍ୟରେ ସେ କରିଥିବା ନିୟୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ବିରୂପିତ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିବା ଜଣାପଡ଼େ, 1985 ରେ କରାଯାଇଥିବା ନିୟୁକ୍ତି ପରି, ଯାହା ଉପରୋକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ବିଚାରର ବିଷୟ-ବସ୍ତୁ ଥିଲା, ଏବଂ ତା 1.4.1988 ରିଖରେ ନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିୟୁକ୍ତିକୁ ନିୟମିତ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନିୟମ ଜାରି କରିବାକୁ ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଇଁ ତାଙ୍କର ତା 14.3.1988 ରିଖର ଚିଠି ଦ୍ଵାରା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ପରେ 5.5.1988 ତାରିଖ ବିଶିଷ୍ଟ ଆଉ ଏକ ଚିଠି ଆସିଥିଲା । କ୍ଷୁଦ୍ରତଃ, ଏପରି ଚିଠିପତ୍ର ପରେ, ସରକାର ତାଙ୍କର ତା 13.5.1988 ରିଖର ଆଦେଶରେ, ତା 5.5.1988 ରିଖର ଚିଠିର କ୍ଷୁଦ୍ର ବିବରଣୀ ସହିତ, ଡିଜିପି ଏବଂ ଆଇଜିପିଙ୍କୁ ନିମ୍ନମତେ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ :-

"ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଲେ ଯେ ଯେଉଁ ସ୍ଥିତି ନିର୍ବିବାଦିତ ତାହା ହେଉଛି ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁକ୍ଳେପ 309 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ନିୟମର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ଅନୁକ୍ଳେପ 162 ଅନୁଯାୟୀ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀର ସମାନ ପ୍ରଭାବ ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ଏପରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରିବାର କ୍ଷମତା ସେହି ସମାନ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ନିହିତ, ଯିଏ ଅନୁକ୍ଳେପ 309 ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ, ଯଥା ରାଜ୍ୟପାଳ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ଏକ ଅଧିକ୍ଷକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ଵାରା । ଅନୁକ୍ଳେପ 162 ଅନୁଯାୟୀ, ଏହା ସ୍ଵୀକାରଯୋଗ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଯେ ଡି.ଜି. ପୋଲିସଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏପରି କୌଣସି କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନଥିଲା, ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ନିୟୁକ୍ତି ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ଆଇନର ଅନୁମୋଦନ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ନିୟୁକ୍ତି ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଏହାର ଅନୁସରଣରେ କରାଯାଇଥିବା ଚୟନ ଏବଂ ନିୟୁକ୍ତି ଏକ ନିୟମିତ ନିୟୁକ୍ତି ଭାବରେ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ଯଦି ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏବଂ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା 1 ରେ ଲାଗୁ ହୁଏ, ତେବେ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯିବ ଯେ ନିୟୁକ୍ତ ନିୟମ, 1988 ର ସଂରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଡିଜିପିଙ୍କ କ୍ଷମତାଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ 54 ଜଣ ସହାୟକଙ୍କ ନିୟୁକ୍ତିକୁ ନିୟମିତ କରିବ ନାହିଁ, ଯାହାର ବୈଧ କ୍ଷମତାର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଆଇନର ଅନୁମୋଦନ ନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏବଂ ମାନ୍ୟବର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ତା 1.4.88 ରିଖରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାକୁ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଉକ୍ତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନିୟୁକ୍ତି କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଦ୍ୟମାନ ଏବଂ ଯେଉଁ ଖାଲି ପଦବୀ ବିଦ୍ୟମାନ ହୋଇପାରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ପୂରଣ

## ଏ. କେ. ଭୂୟାଁ ବନାମ ରାଜ୍ୟ [ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦୋରାଜସ୍ୱାମୀ ରାଜୁ]

କରାଯିବା ଉଚିତ, ନିଯୁକ୍ତି ପରୀକ୍ଷା କେବଳ ଦୁଇଟି କାମଚଳା ଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରହିବ ନାହିଁ ।  
ତେଣୁ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗର ଉତ୍ତର ନକାରାତ୍ମକ ଅଟେ ।

ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏବଂ ମାନ୍ୟବର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ତର ହୋଇଥିବା କାମଚଳା ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ଡି.ଜି. ଜ୍ଞାପାରୀ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ବାହାରର ପ୍ରାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ଅନୁମତି ଦେଇ ନୂତନ ନିଯୁକ୍ତି ପରୀକ୍ଷା ଆୟୋଜନ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଏହିଭଳି କାମଚଳା କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥୀମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୟସ କୋହଳ କରାଯିବା ଉଚିତ, ଯେଉଁମାନେ ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ବୟସ-ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହୋଇସାରିଛନ୍ତି ।

ସେହି ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନିଆଯାଇପାରେ ।

ଏଭଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସତ୍ତ୍ୱେ, 1981-83 ମଧ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥିବା ଡି.ଜି.ପି. ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ 1988ର ସି.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 267-68 ର ସମାଧାନରେ ଦେଖାନୀ ବିବିଧ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 15751-52/1988 ଆବେଦନ କରି ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଯାଇଥିବା ଜଣାପଡ଼େ, ଯେଉଁଥିରେ ଆବେଦନକାରୀ ଓ ଅନ୍ୟ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ନିୟମିତ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଅନୁମତି ମାଗିଥିଲେ, ଯେପରି 1981 ମସିହାର 58 ଜଣ ନବନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି, 1983 ମସିହାର 16 ଜଣ ନବନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ, ବିଶେଷ ବିବରଣୀ ସହିତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯିବ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ନୂତନ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରକ୍ରିୟାରୁ ବାଦ୍ ପଡ଼ିପାରିବେ । ଏପରି ଦାବି ନୂତନ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 32ର ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସରକାର, ଯଦି ଏହା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କିମ୍ବା ଉଚିତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରନ୍ତି, ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା, ଲିଖିତ ଭାବରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯିବାକୁ ଥିବା କାରଣ ପାଇଁ, ଲୋକହିତରେ କୌଣସି ଶ୍ରେଣୀ କିମ୍ବା ବର୍ଗର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିୟମର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ କୋହଳ କରିପାରିବେ । ତା 19.7.1988 ରିଖରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନମତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ :-

"ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 32 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାକୁ ସରକାରଙ୍କୁ ଆମେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଉ ନାହିଁ ।  
ଉପଯୁକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ସରକାରଙ୍କ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚୁକ୍ତ ।"

ପୁଣି ଥରେ ଯେତେବେଳେ ଡି.ଜି.ପି. ସରକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗଲେ, 1.9.1988 ତାରିଖ ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ ଆଦେଶ ପାରିତ ହେଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଡି.ଜି.ପି. ଏବଂ ଆଇ.ଜି.ପି. କୁ ନିମ୍ନମତେ ସୂଚିତ କରାଗଲା :-

"ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟ ଉପରେ ଆପଣଙ୍କ ତା 22.7.1988 ରିଖର ଚିଠି ସଂଖ୍ୟା 32241/ପ୍ରଶାସନ. ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ମୋତେ ଏହା କହିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ଉପରୋକ୍ତ ଦେଖାନୀ ବିବିଧ ଆବେଦନ ଉପରେ ମାନ୍ୟବର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ, ଏହା ଅନୁଭବ କରାଗଲା ଯେ ଡିଜି ଏବଂ ଆଇଜିପି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ଓଡ଼ିଶା ଅମଳା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିୟମ 32 ଏବଂ କେତେକ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ (ନିଯୁକ୍ତି ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ) ନିୟମାବଳୀ, 1988ର କୌଣସି କୋହଳ,

ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଲୋକହିତରେ କରାଯାଇଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଜନସାଧାରଣ ତଥା ନ୍ୟାୟିକ ସମାଲୋଚନାକୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିବ । ତେଣୁ ଉପରୋକ୍ତ ନିୟମରୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରର କୋହଳ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ସରକାର ଦୁଃଖିତ ।

ଏହାପରେ, ତା 16.8.1988 ରିଖର ଏକ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା, 1985 ମସିହାରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥିବା ପ୍ରାୟ 66 ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ତା 19.8.1988 ରିଖ ଅପରାହ୍ନରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଭାବେ, ଉପରୋକ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଯାହା ସବୁ ଘଟିଛି, ତାହା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 1981-83 ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି କରାଯାଇ ନଥିବା ଜଣାପଡୁଛି । ଇତି ମଧ୍ୟରେ, 1988 ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ତା 25/26.6.1988 ରିଖରେ ନୂତନ ନିଯୁକ୍ତି ପରୀକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା, କେବଳ ଅନ୍ୟ କେତେକଙ୍କ ସହିତ 1985 ରେ ନିଯୁକ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥୀ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ଜଣାପଡ଼େ ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ 1981-1983 ରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ସେମାନେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବାକୁ ଆଦୌ ପସନ୍ଦ କରିନଥିଲେ । ତଥାପି, ସେମାନେ ବିନା କୌଣସି ବାଧାବିଘ୍ନରେ ନିଜ ପଦବୀରେ ଡିୟୁଟି ରହିଥିବା ପରି ଜଣାପଡ଼ିଲା । ନୂତନ ନିଯୁକ୍ତି ପରୀକ୍ଷାରେ, ପ୍ରାୟ 68 ଜଣ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କୁ ତା 22.8.1988 ରିଖରେ ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା କୁହାଯାଉଛି । ପ୍ରାୟ 11 ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ 1985 ରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ, ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ ନୂତନ ନିଯୁକ୍ତି ପରୀକ୍ଷା ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ସାକ୍ଷାତକାର ପାଇଁ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଚୟନ ହୋଇପାରିନଥିଲେ, ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ବୈଧ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରି ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 1179/88, 1081/88, 1087/88 ଏବଂ 114/1989 ଚାରିଟି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ; ଯେ 1988 ନିୟମାବଳୀର ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ କୌଣସି ନିୟମ ପ୍ରୟୋଗ ହେବ ନାହିଁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ଛଟେକ କରାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ସେହି ସମୟରେ, ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 206/1989 ମଧ୍ୟ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁମାନେ ଏହି ଆବେଦନରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 3 ରୁ 5 ଏବଂ 7 ଅଟନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ସି.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 3978-79/1998 ରେ ଆବେଦନକାରୀ ଥିଲେ ସେହି ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି/ନିୟମିତକରଣ ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇଥିଲେ, ଏବଂ 1985 ବ୍ୟାଚର କେତେକ ଅସଫଳ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ନିୟମିତକରଣ ଏବଂ ସେଥିରେ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରତିକାର ଉପରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇଥିଲେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଭାବରେ ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀର ଦୁଇ ଜଣ ସଦସ୍ୟ (ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ ଏବଂ ଜଣେ ନ୍ୟାୟିକ ସଦସ୍ୟ) କୁ ନେଇ ଗଠିତ ଏକ ବିଚାରପୀଠ 1989 ର ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 206 ର ସମାଧାନ ପାଇଁ ପକ୍ଷ ନନେଇ ଅନ୍ୟ ଚାରିଟି ଓ.ଏ. ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିବାର ଜଣାପଡୁଛି ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ଉପରେ ସୂଚିତ ହୋଇଥିବା ଚାରିଟି ଓ.ଏ.କୁ ଗ୍ରହଣ କରି ତା 22.10.1990 ରିଖରେ ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ବରୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ମତର ସିଧାସଳଖ ବିପରୀତ ମତ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏହା ଜଣାପଡୁଛି ଯେ ଡିଜିପି, ତାଙ୍କୁ ଜଣାଥିବା କାରଣଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ, ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 1179/1988 ରେ ଏକ ଏସଏଲପି (c) ସଂଖ୍ୟା 6798/91 ଦାଖଲ କରି ପାରିତ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ତା 7.5.91 ରିଖରେ ସଂକ୍ଷେପରେ ଏହାକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା । ଏସ୍.ଏଲ୍.ପି. ସଂଖ୍ୟା 14621-15623/91, ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 1179/88 ସହିତ ନିଷ୍ପାଦିତ ହୋଇଥିବା ଅନ୍ୟ ଓ.ଏ. ମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା,

## ଏ. କେ. ଭୂୟାଁ ବନାମ ରାଜ୍ୟ [ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦୋରାଜସ୍ୱାମୀ ରାଜୁ]

ଏବଂ ଏସ୍.ଏଲ୍.ପି. ଦାଖଲ କରିବାରେ ବିଳମ୍ବକୁ କ୍ଷମା କରିବା ପାଇଁ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନକୁ ବିଳମ୍ବ କାରଣରୁ ତା 3.9.91 ରିଖରେ ସଂକ୍ଷେପରେ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 206/1989 କୁ ପରେ ଅଧକ୍ଷକ ଦ୍ୱାରା ତା 3.1.1997 ରିଖରେ ଏକାକୀ ବସି ପୃଥକ ଭାବରେ ସମାଧାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସେଥିରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନ ତା 1.3.1997 ରିଖରେ ସମାଧାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଦୁଇଟି ଆଦେଶ ହେଉଛି ସି.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 3978-79/1998 ରେ ଘରୋଇ ପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଉପରୋକ୍ତ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଏବଂ ତା 3.1.1997 ରିଖର ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ରାଜ୍ୟ ପୃଥକ ଭାବେ ସି.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 3980/1998 ଦାଖଲ କରିଛନ୍ତି ।

ଯେତେବେଳେ ମାମଲା ଏହିପରି ରହିଥିଲା, କିଛି କନିଷ୍ଠ କିରାଣୀ ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରଥମେ 89 ଦିନ ପାଇଁ କାମଚଳା ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ତା'ପରେ ଜାରି ରଖିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ତା 15.8.85 ରିଖରୁ କାର୍ଯ୍ୟରୁ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ତର ହୋଇଥିଲେ, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ 1987 ର ଓ.ଏ.ସଂଖ୍ୟା 1201, 1226, 1149 ଏବଂ 1154 ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ତା 5.2.91 ରିଖର ଏକ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଅଧକ୍ଷକ ଅଧକ୍ଷତାରେ ଗଠିତ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ବିଚାରପୀଠ ଏହାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 246/86 ଏବଂ 96/87 ରେ ପୂର୍ବରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଦେଶ ଏବଂ 1988ର ସି.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 267 ଏବଂ 268 ରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ତା 19.1.88 ରିଖର ଆଦେଶକୁ ବିଜ୍ଞାପନ କରିବା ପରେ, ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଲେ ଯେ, ସେମାନେ ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 246/86 ଏବଂ ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 96/87 ରେ ସମାନ ବର୍ଗ କିମ୍ବା ଶ୍ରେଣୀର ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ ଏବଂ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ହେବାକୁ ଥିବା ଚୟନରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରିବାକୁ ବୟସ ଯୋଗ୍ୟତାକୁ କୋହଳ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସହିତ, ନୂତନ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମିତ ନିଯୁକ୍ତି ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କୁ ଜାରି ରଖିବା ପାଇଁ ସମାନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରିଥିଲେ । ପୁନର୍ବାର ଡିଜିପି ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ 1987ର ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 1201, 1226, 1149 ଏବଂ 1154 ରେ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ 1992 ର ଏସ୍.ଏଲ୍.ପି. ସଂଖ୍ୟା 5425-28 ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ନୋଟିସ ଜାରି କରିବା ପରେ ଏବଂ ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଶୁଣିବା ପରେ, ଏହି ଆବେଦନରେ (1993 ର ସି.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 1935-38) ପାରିତ ହୋଇଥିବା ତା 12.4.93 ରିଖର ଏକ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅନୁମତି ମଞ୍ଜୁର କରିବା ସମୟରେ ଶେଷରେ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପରି ସମାଧାନ କରିଥିଲେ :

"ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ବାତିଲ କରାଯାଏ ଏବଂ ବିଦ୍ୟମାନ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା ନିଯୁକ୍ତି ବୈଧ କରାଯାଏ । କିନ୍ତୁ, ତେବେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଯଥାସମ୍ଭବ ବୈଧାନିକ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ରିପୋର୍ଟ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ।"

ବରଂ ଏହା ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟଜନକ ଯେ ଡି.ଜି.ପି. ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁମାନେ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ କିମ୍ବା ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ସେହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ସଠିକ୍ ଅବସ୍ଥାନକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଆଣି ନାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ପରିଣାମ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ବହୁତ ଅବଦାନ ରଖିଥିବା ପରି ମନେହୁଏ । ଯୁକ୍ତିତର୍କ ଶେଷ

ହେବା ଉପରୋକ୍ତ ଏହି ଆଦେଶର ଏକ ନକଲ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ କେବଳ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ନଥିରେ ଉପଲବ୍ଧ କାଗଜପତ୍ରରୁ ଆମେ ସେହି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିବରଣୀ ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେଲୁ ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ମାମଲାରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତା 28.4.88 ରିଖ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଅଧିସୂଚନା ସଂଖ୍ୟା PIA 13/83/24398/p ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ବୈଧାନିକ ନିୟମାବଳୀ ଥିବା ଗୃହ ବିଭାଗ ଯଥା, ଓଡ଼ିଶା ପୋଲିସ୍ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଏବଂ ମହାନିରୀକ୍ଷକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ଅମଲା ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଏହି ମାମଲାର ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ତା 19.1.88 ରିଖର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 309 ଅନୁଯାୟୀ କେତେକ ଅନ୍ୟ ଅଧିକାରୀ (ନିଯୁକ୍ତି ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ) ନିୟମାବଳୀ, 1988 । ଯିଏ ତା 22.10.90 ରିଖରେ 1988ର ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 1179, 1081, 1087 ଏବଂ 114/1989 ର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ, ସେହି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏବଂ ଖଣ୍ଡପୀଠ ସମ୍ମୁଖରେ ଏହା ଚିହ୍ନଟ କରିବା ମଧ୍ୟ କୌତୃହଳ ଯେ ସେହି ବୈଧାନିକ ନିୟମାବଳୀ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଆଦେଶରେ ହିଁ "ସଂଲଗ୍ନ-3 ରୁ ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 114/1989 " ଏବଂ ତା 28.4.88 ରିଖର ସେମାନଙ୍କର ଘୋଷଣା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ, ବାସ୍ତବତା ହେଉଛି ଯେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ, ସେହି ଅବସରରେ କେବଳ ମାନ୍ୟତାରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ତା 12.4.93 ରିଖରେ ଏକ ମନ୍ତବ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ କରେ, "ଯେପରି ପୂର୍ବରୁ କୁହାଯାଇଛି, ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟଜନକ ଯେ ରାଜ୍ୟ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୈଧାନିକ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନଥିଲା । ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ପ୍ରଶାସନିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ବୈଧାନିକ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ସମୟ ଆସିଛି । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, କୌଣସି ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଭେଦଭାବ ଦର୍ଶାଯାଇନାହିଁ ଏବଂ ପ୍ରଶାସନିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ବିଧାନର କ୍ଷମତାତୀତ କିମ୍ବା ମନମୁଖୀ ନୁହେଁ । ଅସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ଏକ ଦଳ ଅନ୍ୟ ଅସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବଦଳାଇବା ମାମଲା ନୁହେଁ । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ବାତିଲ କରାଯାଏ ଏବଂ କରାଯାଇଥିବା ନିଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟମାନ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ବୈଧ ।" 1988 ମସିହାରେ ପ୍ରଣୀତ ବୈଧାନିକ ନିୟମାବଳୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ସମ୍ଭାବନା ତଥ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ପରି ମନେ ହେଉନାହିଁ କିମ୍ବା ପୋଲିସ୍ ମାନ୍ୟତାରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱରୂପ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା କିମ୍ବା ପୋଲିସ୍ ମାନ୍ୟତାରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଡିଜିପିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ନିଯୁକ୍ତିର ପ୍ରକୃତି ବିଷୟରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତା 19.1.88 ରିଖରେ କରାଯାଇଥିବା ଆଇନର ଘୋଷଣା (କେବଳ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ବ୍ୟତୀତ) କୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଭାବରେ ବିଜ୍ଞାପିତ କରିନାହାନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ଏକ ଗୁରୁତର ତ୍ରୁଟି ଏବଂ ବାଦ୍ ଦିଆଯାଇଥିବା ସି.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 1935-38/1993 ରେ ତା 12.4.93 ରିଖର ଆଦେଶର ମୂଳ ଆଧାରକୁ ଦୁର୍ବଳ କରିଦେଇଛି, ଯାହା ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଅଣାଯାଇ ନଥିଲା, ତାହା ହେଲା ଯେ 1975 ମସିହାରେ ବୈଧାନିକ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ ହେବା ସହିତ, ପୋଲିସ୍ ମାନ୍ୟତା କୌଣସି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା କିମ୍ବା ଆଇନ ପ୍ରଭାବ କିମ୍ବା ଡିଜିପି-ଆଇଜିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କର୍ମଚାରୀ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ କୌଣସି ଫଳାଫଳ ରହିବା ସବୁଦିନ ପାଇଁ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେଥିରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅବ୍ୟାହତ ଅଲଗା ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନିଯୁକ୍ତି କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ଥିଲା ଏବଂ ପୋଲିସ୍ ମାନ୍ୟତାରେ

## ଏ. କେ. ଭୂୟାଁ ବନାମ ରାଜ୍ୟ [ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦୋରାଜସ୍ୱାମୀ ରାଜୁ]

ଆଇନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କାର୍ଯ୍ୟାତ୍ମକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ପାଇଁ ନୁହେଁ, ଯାହାର କୌଣସି ପବିତ୍ରତା କିମ୍ବା ଆଇନଗତ କ୍ଷମତା ନଥିଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକରେ ଉଠାଯାଇଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକର ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ, ଆମେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷିତ ଆଇନ ଆଧାରରେ, 1988ର ସି.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 267 ଏବଂ 268ରେ ତା 19.1.88 ରିଖରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ତ୍ରୁଟିଶୂନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଆଧାରରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଏବଂ ବାଧ୍ୟ ହେବୁ, କାରଣ ଏହା କେବଳ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଏବଂ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବ ନାହିଁ, ବରଂ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟାବଳୀ ଆଧାରରେ ପକ୍ଷଗୁଡ଼ିକର ଅଧିକାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବ ।

ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ ଚାରୋଟି ଓ.ଏ. ଯାହା ତା 22.10.1990 ରିଖରେ ସମାଧାନ ହୋଇଥିଲା ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଥିବା ପରି ମନେହୁଅନ୍ତି ଯେ ପୋଲିସ୍ ମାନ୍ୟତା ଅନୁଯାୟୀ ଡିଜିପି/ଆଇଜିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁକ୍ଳେପ 313 ଅନୁଯାୟୀ ସୁରକ୍ଷିତ ଏକ ବିଦ୍ୟମାନ ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଥିଲେ ; ଡି.ଜି.ପି. କ୍ ମାନ୍ୟତା ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ନିଯୁକ୍ତି ତାତ୍କାଳିକ ଏବଂ ମୌଖିକ ପରୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ପରୀକ୍ଷା ପରେ ହୋଇଥିଲା ; ଯେହେତୁ ଫଳାଫଳ ପ୍ରକାଶନରେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା, ତେଣୁ କାମଚଲା ନିଯୁକ୍ତି ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପରୀକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା କୌଣସି ପରୀକ୍ଷା ନଥିଲା ; ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁକ୍ଳେପ 162 ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ କୌଣସି ଆଦେଶ ଡିଜିପିଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ଯେହେତୁ ପୋଲିସ୍ ମାନ୍ୟତା ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କର ଏପରି କ୍ଷମତା ଥିଲା ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ 1981-83 ସମୟରେ ନିୟମାବଳୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟମାନ ଆଇନ କିମ୍ବା ନିୟମ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିନଥିଲା । ତଦନ୍ତସାରେ, ସେହି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିକୁ ସମାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଡିଜିପିଙ୍କ ଆଦେଶ ତଥା 1985 ପରୀକ୍ଷା ଫଳାଫଳରୁ କରାଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ ନିଯୁକ୍ତିକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ବିନା କୌଣସି ଅଟକରେ ତା 20.12.1986 ରିଖରୁ ଜାରି ରହିଥିବା ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା । ଏପରି ମତ ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଯଦିଓ ବିଚାରପୀଠ ଗଠନ କରିଥିବା ନ୍ୟାୟିକ ସଦସ୍ୟ ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ତୃଡ଼ାନ୍ତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସହିତ ସହମତ ହୋଇ ଏକ ପୃଥକ ଆଦେଶ ଲେଖିଥିଲେ, ସେ କେବଳ ଗୋଟିଏ କାରଣରୁ ତାଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ସ୍ଥଗିତ କରିବାକୁ ବାଞ୍ଛିଥିଲେ, ଯଥା, ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 246/86 ଏବଂ ଓ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 96/87 ରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲା ଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏବଂ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ 1981-83 ମଧ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦାବି ବିଚାର କରିନଥିଲେ ।

ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ପୂର୍ବ ରାୟ ଯାହା ଗୁଣାବତ୍ତା ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିଲା ତାହାର ପ୍ରଭାବକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ଏବଂ ଦୁର୍ବଳ କରିବା ପାଇଁ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାପରେ କ'ଣ କରାଯିବ ସେ ବିଷୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ବ୍ୟତୀତ, ଯେପରି ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପୂର୍ବ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ସିଧାସଳଖ ବିରୋଧ କରୁଥିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ପ୍ରତିକାର ଦେବା ପାଇଁ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, ବିଶେଷ କରି ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ କେବଳ ପୁରୁଣା ନୁହେଁ, ବରଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଏବଂ ଅଣ ଅନୁମୋଦନୀୟ କାରଣ ମଧ୍ୟ ଉଦ୍ଭାବନ କରିଥିବା ପରି ମନେହୁଏ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ବିଚାରପୀଠ ଯେଉଁ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଛନ୍ତି, ତାହା କେବଳ ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ, ବରଂ ଭ୍ରଷ୍ଟ ଏବଂ କେବଳ ପୂର୍ବ

ବାଧତାମୂଳକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନୁହେଁ ବରଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ତା 19.1.88 ରିଜର ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ତ୍ରୁଟି ଖୋଜିବା ପ୍ରୟାସରେ ନ୍ୟାୟିକ ଶୃଙ୍ଖଳା ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତତାର ଅଭାବକୁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରେ । ଏ.ଆଇ.ଆର୍. 1961 ଏସ୍.ସି. 751; ଏ.ଆଇ.ଆର୍. 1967 ଏସ୍.ସି. 1910 ଏବଂ ଏ.ଆଇ.ଆର୍. 1966 ଏସ୍.ସି. 1942 ରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପୂର୍ବ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଯେଉଁ ଆଧାରରେ ଏହିପରି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିଲା ତାହାକୁ ଅଣଦେଖା କରି ସେଥିରୁ କିଛି ଅଂଶ ପ୍ରସଙ୍ଗ ବାହାରକୁ ଉଦ୍ଧୃତ କରିବା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ପାଇଁ ସମାନ ଭାବରେ ଭୁଲ ଅଟେ । ସେହି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଥିବା ବାସ୍ତବ ଭିତ୍ତିର ବିପରୀତ, ଓଡ଼ିଶା ପୋଲିସ୍ ମାନୁଆଲ୍, 1940 ରେ ପରିଗଣନା କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ତଥାକଥିତ ନିୟମ କୌଣସି ବିଧାନ କିମ୍ବା କୌଣସି ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଆଇନର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ବୋଲି ଏହି ମାମଲାରେ ଅନୁମାନ କରିବା ପାଇଁ ନଥିବାର କିଛି ନଥିଲା । ଏହି ପୁଲିସ୍ ମାନୁଆଲ୍‌ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ "ନିୟମ" ବୋଲି କେତେକ ସାଧାରଣ ମତବ୍ୟ ଦେଇ, ସେଗୁଡ଼ିକ "ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ" ବୋଲି କହି, ଏହାର ପ୍ରକୃତ ପ୍ରକୃତି ଓ ଚରିତ୍ରକୁ ଅଣଦେଖା କରାଯିବା ସହିତ ଏହାର କୌଣସି ଆଇନଗତ କିମ୍ବା ବୈଧାନିକ ଆଧାର ନଥିବା କଥାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଉପେକ୍ଷା କରାଯାଇଛି ।

ଆମେ ପୋଲିସ୍ ମାନୁଆଲ୍ ଦେଖୁଛୁ । ମାନୁଆଲ୍‌ରେ ଥିବା ତଥାକଥିତ ନିୟମାବଳୀର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତାକୁ ନିୟମ କୁହାଯାଏ, ଏଥିପାଇଁ ନୁହେଁ ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ବୈଧାନିକ ସମର୍ଥନ କିମ୍ବା ଏକ ବିଧାନରେ ଏହାର ଉପସ୍ଥିତିର ଉତ୍ପତ୍ତି ଥିଲା, ବରଂ ଯେଉଁଠାରେ ଡିଜିଟି/ଆଇଜି ସ୍ତରରେ ଏବଂ ଏପରିକି ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତରରେ ମଧ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ବିଭାଗରେ ସମାନ ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ପରିକଳ୍ପନା ହୋଇଥିବା ନିୟମ ରହିଛି । ପୋଲିସ୍ ମାନୁଆଲ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଦେଖିବାକୁ କୌଣସି ଗନ୍ଧାର ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଥିବା ପରି ମନେହୁଏ ନାହିଁ ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ମୁଖ୍ୟବନ୍ଧ ଚିହ୍ନଟ ଅଛି ଯେ ଓଡ଼ିଶା ପୋଲିସ୍ ମାନୁଆଲ୍, 1940 ରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମ ଏବଂ ପୋଲିସ୍ ଅଧିନିୟମ, 1861 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ସହିତ ପୋଲିସ୍ ଆଇଜି (ବର୍ତ୍ତମାନ ଡିଜିଟି/ଆଇଜି)ଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମ ଏବଂ ଆଦେଶ ରହିଛି ଏବଂ ସମସ୍ତ ପୋଲିସ୍ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ହେବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ କ୍ଷମତା ଅନୁଯାୟୀ ଜାରି କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ବିଭାଗର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଅଧିକାରସମ୍ପନ୍ନ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ । କେବଳ ପୁସ୍ତକରେ ମୁଦ୍ରିତ କେତେକ ନିୟମରେ, ମାନୁଆଲ୍‌ର ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଦେଇ ଯିବା ପରେ ଆମେ ଦେଖୁ ଯେ ଏକ ତାରାକୃତ ଚିହ୍ନ ଏକ ତଳଚିହ୍ନଟ ସହିତ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକ ପୋଲିସ୍ ଅଧିନିୟମ, 1861 ର ଧାରା 12 କିମ୍ବା 45 ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ମିତ ନିୟମ । ପୁନର୍ବାର ଅନ୍ୟ କେତେକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦକ୍ଷ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯାହା ଅଧୀନରେ ସେଗୁଡ଼ିକ କରାଯାଇଛି ତାହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । କେତେକ ଅଧ୍ୟାୟର ଶୀର୍ଷରେ, ବିଶେଷ କରି ନିୟୁକ୍ତି ଏବଂ ନିୟୁକ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ XX, ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି ଯେ ତାରାକୃତ ସହିତ ଚିହ୍ନିତ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ପୋଲିସ୍ ଅଧିନିୟମ, 1861 ର ଧାରା 7 ଅନୁଯାୟୀ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଛି । ଅଧ୍ୟାୟ XXVII ର ଶୀର୍ଷରେ କିମ୍ବା ତା 'ଅଧୀନରେ ପରିଗଣନା କରାଯାଇଥିବା ତଥାକଥିତ ନିୟମ ମଧ୍ୟରୁ କାହାରି ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଚରିତ୍ର ବିଷୟରେ କିମ୍ବା ସେଗୁଡ଼ିକର କୌଣସି ବୈଧାନିକ ଉତ୍ପତ୍ତି ଥିବା ଦର୍ଶାଇବା ବିଷୟରେ ଏପରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସୂଚନାର କ୍ଷମ୍ଭ ବାଦ ଦେବା କିମ୍ବା ଅନୁପସ୍ଥିତି, ଏହାକୁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଅନୁମାନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଭାବରେ ବୈଧାନିକ ନୁହେଁ । ରାଜସ୍ଥାନ

## ଏ. କେ. ଭୂୟାଁ ବନାମ ରାଜ୍ୟ [ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦୋରାଜସ୍ୱାମୀ ରାଜୁ]

ରାଜ୍ୟ ବନାମ ରାମ ସରନ, AIR (1964) SC 1361 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଦିଗକୁ ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସୁଯୋଗ ପାଇଥିଲେ ଏବଂ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ ଯେ କେବଳ ପୋଲିସ୍ ଅଧିନିୟମ, 1861 ର ଧାରା 2 ଅନୁଯାୟୀ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ନିୟମ କିମ୍ବା ଆଦେଶକୁ ସେବାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଗଠନ କରାଯାଇପାରିବ । ପୋଲିସ୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 12 ଅନୁଯାୟୀ ମଧ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ସାପେକ୍ଷରେ ମହା ନିରୀକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ପରିକଳ୍ପିତ ନିୟମ ଏପରି ନୁହେଁ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ପୋଲିସ୍ ବାହିନୀରେ ନିଯୁକ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସେବା ସର୍ତ୍ତ ସହିତ ଜଡ଼ିତ କିମ୍ବା ସମ୍ପର୍କିତ ହୋଇପାରିବ । ଏପରିକି ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ବାବୁ ରାମ ଉପାଧ୍ୟାୟ, ଏ.ଆଇ.ଆର୍. (1961) ଏସ୍.ସି. 751 ରେ ଏହାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତି; ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରସାଦ ଶର୍ମା ବନାମ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, ଏ.ଆଇ.ଆର୍. (1961) ଏସ୍.ସି. 1245 ଏହା ଦର୍ଶାଇବ ଯେ ଯାହା ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁକ୍ଷେପ 313 ଅନୁଯାୟୀ 'ବିଦ୍ୟମାନ ଆଇନ' ଭାବରେ ଜାରି ରହିଥିଲା ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇଥିଲା, ତାହା କେବଳ ସେହି ବୈଧାନିକ ନିୟମ କିମ୍ବା ନିୟମାବଳୀ ଥିଲା ଯାହା ପୋଲିସ୍ ଅଧିନିୟମ, 1861 ଅନୁଯାୟୀ ସରକାରଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିଲା ଯାହା ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମ, 1935 ର ଧାରା 243 ଅନୁଯାୟୀ ସଂରକ୍ଷିତ ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ, ଯେତେବୃତ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବିଧାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ସୁସଂଗତ, ସମ୍ବିଧାନ ପରେ ମଧ୍ୟ ବଳବତ୍ତର ରହିବ ବୋଲି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଗଲା । ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁକ୍ଷେପ 313 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ 'ବଳବତ୍ତର ଥିବା ଆଇନ' କୁ କେବଳ ସେହି ଆଇନ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ପୋଲିସ୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 7 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ସମେତ ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ ନିହିତ ବିଭିନ୍ନ ବୈଧାନିକ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତଥାକଥିତ ନିୟମର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟକୁ ଏପରି ବୈଧାନିକ ଚରିତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ନୁହେଁ । ବାସ୍ତବରେ ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ମଜି ଜଙ୍ଗ୍‌ମାୟା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, AIR (1977) SC 757ରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ରାଜସ୍ୱ ବୋର୍ଡ଼ ମାଧ୍ୟମରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରଶାସନିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିବା ସମାନ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏକ ପ୍ରଶାସନିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କିମ୍ବା ଆଦେଶ ଏକ ବୈଧାନିକ ନିୟମ ନୁହେଁ, ଏବଂ "ଅନୁକ୍ଷେପ 313 ଏକ ଦସ୍ତାବିଜର ଆଇନଗତ ଚରିତ୍ରକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରେ ନାହିଁ" ଏବଂ "ଅନୁକ୍ଷେପ 313 ବଳବତ୍ତର ଆଇନକୁ ସୂଚିତ କରେ ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୈଧାନିକ ଆଇନ ଏବଂ ପ୍ରଶାସନିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କିମ୍ବା ଆଦେଶ ଏକ ବୈଧାନିକ ନିୟମ ନୁହେଁ ।" ବି.ଏନ୍. ନାଗରାଜନ ବନାମ ମହାଶୂର ରାଜ୍ୟ, AIR (1966) SC 1942ର ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ଯେଉଁ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ବିଚାରଧୀନ ଥିଲା, ସେଗୁଡ଼ିକ ଅନୁକ୍ଷେପ 309 ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁକ୍ଷେପ 162 ଅଧୀନରେ ସରକାରଙ୍କ କ୍ଷମତାକୁ ଅନୁଶୀଳନ ଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ତେଣୁ ଅନୁକ୍ଷେପ 309 ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ । 1940 ମସିହାର ପୋଲିସ୍ ମାନୁଆଲ୍ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ସମାନ କଥା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆଇନର କେଉଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ କରାଯାଇଥିଲା କିମ୍ବା କରାଯାଇପାରିବ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ସୂଚିତ ନକରି ତାହା 'ବିଦ୍ୟମାନ ଆଇନ' ର ସ୍ଥିତି ଅନୁଯାୟୀ ଥିଲା ବୋଲି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାୟର ଭିତ୍ତିହୀନ ଧାରଣା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ତ୍ରୁଟିଯୁକ୍ତ ଅଟେ ଏବଂ ସେହି କାରଣରୁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ତଥା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ



ପୂର୍ବ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ପ୍ରକୃତି ବ୍ୟତିରେକ ମଧ୍ୟ ଏବଂ ନ୍ୟାୟିକ ରୀତି, ଔଚିତ୍ୟତା ଏବଂ ଶିଷ୍ଟାଚାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ସତ୍ତ୍ୱେ, ତାହାକୁ ଗୁଣବତ୍ତା ଉପରେ ତଥା ଆଇନରେ ମଧ୍ୟ ଯଥାର୍ଥ ବୋଲି ସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

*ଡାରିକେଶ୍ ସୁଗର୍ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ପ୍ରେମ ହେଭି ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ୱାର୍କସ୍ (ପି) ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟଙ୍କ*, [1997] 6 SCC 450 ରେ ପୂର୍ବରୁ ଯାହା କୁହାଯାଇଛି, ତାହା ଦେଶର ସମସ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀ ଏବଂ ପ୍ରାଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ମନେ ପକାଇବା ଏବଂ ପୁନରାବୃତ୍ତି କରିବା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପାଇଁ ଆଉ ଥରେ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଯାଏ ।

"32. ଯେତେବେଳେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନ୍ୟାୟିକ ଅଧିକାରୀଙ୍କର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଆଇନରେ କୌଣସି ସ୍ଥିତି ଭଲ ଭାବରେ ସ୍ଥିର ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମେତ ଅଧିକୃତ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନଙ୍କ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଅଣଦେଖା କରିବା ଏବଂ ତା'ପରେ ଏକ ନ୍ୟାୟିକ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବାକୁ ନ୍ୟାୟିକ ଅନୁପଯୁକ୍ତ ବୋଲି କୁହାଯିବ ଯାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବା ଆଦେଶଗତ ସ୍ଥିତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଟେ । ଏପରି ନ୍ୟାୟିକ ଦୁଃସାହସକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବା ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରୟୋଗ ନକରିବା ଏବଂ ଖାମଖିଆଲି ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବାରେ ଅଧିକୃତ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ଆମେ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ନିନ୍ଦା କରୁଛୁ, ଯାହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣକୁ ଦୋଷାବହ ଏବଂ ଅବାଞ୍ଛିତ ପ୍ରତିକାର ପ୍ରଦାନ କରିବାର ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ । ଏହି ପ୍ରବୃତ୍ତି ବନ୍ଦ ହେବାର ସମୟ ଆସିଛି ।"

ନ୍ୟାୟାଳୟମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏତେ କଥା କୁହାଯାଇଥାଏ, ଯଦି ଅଧିକ ନୁହେଁ, ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସମାନ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ ହେବ, ଏବଂ ଏକ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀ କିପରି ତା 22.10.90 ରିଖରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଭଳି ଏକ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ବିପଦରେ ପକାଇ ପାରିଥାଆନ୍ତା ତାହା ବୁଝିବା କଷ୍ଟକର, ଯାହା ଉଭୟ ଆଇନରେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ 'କିଛି ବି ନୁହେଁ' ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ, ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀ (ଚେୟାରମ୍ୟାନ୍) ଯିଏ ତା 3.1.97 ରିଖରେ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ଏବଂ ତା 1.3.97 ରିଖରେ ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ, ତାଙ୍କ ବିଚାରପୀଠ ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନୁହେଁ ।

ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀର ଅଧିକ୍ଷ ଏକାକୀ ବସିଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଆମ ମତରେ ସେ କେବଳ ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ ନେତୃତ୍ୱାଧୀନ ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠର ଯୁକ୍ତିରେ ଥିବା ଗୁରୁତର ଦୁର୍ବଳତାକୁ ସଠିକ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରିନାହାନ୍ତି, ବରଂ ଉପରୋକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀଙ୍କ ପୂର୍ବ ନିଷ୍ପତ୍ତି ତଥା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟରେ ଥିବା ଅନୁପାତ ଏବଂ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଆଇନର ସ୍ଥିତିର ସଠିକ୍ ଦିଗକୁ ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଛନ୍ତି । ଡିଜିପି/ଆଇଜିଙ୍କ କ୍ଷମତାର ସ୍ୱଭାବ ଏବଂ ସ୍ୱରୂପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଇନର ସ୍ଥିତି ତଥା ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ନିୟୁକ୍ତି ଏବଂ ଏହି ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କର ସ୍ଥିତି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସମସ୍ତ ସମସ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ କାମଚଳା ବୋଲି ଘୋଷିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହା କେବଳ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ, ବରଂ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀଙ୍କ ଏକ ବିଚାରପୀଠ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଅନୁମତିଯୋଗ୍ୟ

## ଏ. କେ. ଭୂୟାଁ ବନାମ ରାଜ୍ୟ [ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦୋରାଜସ୍ୱାମୀ ରାଜୁ]

ନଥିଲା, ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କୁ ନିୟମିତ ନିଯୁକ୍ତି ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିବାକୁ ଏବଂ ନୂତନ ବୈଧାନିକ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନୂତନ ଭାବରେ ଏହିପରି ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧାରଣ କରାଯାଇଥିବା ପଦବୀ ସହିତ ପୁରଣ କରିବାକୁ କୌଣସି ପଦବୀ ନାହିଁ ବୋଲି ଅନୁମାନ କରିବାକୁ ଚାରୋଟି ଓ.ଏ.ର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ । ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପୂର୍ବ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସେହି କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଧାରଣ କରିଛି, ଯାହା ଆମ ମତରେ, ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସମୟରେ ସରକାର ମଧ୍ୟ ସେହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାତକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ସଠିକ୍ ବୁଝାମଣା ଉପରେ 1981 ଏବଂ 1983 ମସିହାର ସେହି ନିଯୁକ୍ତିକୁ ନିୟମିତ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ପାଇଁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ବିଚାର ଏବଂ ବୁଝିଛନ୍ତି, ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଗଠିତ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଅନ୍ୟ ବିଚାରପୀଠ କିମ୍ବା ସରକାରଙ୍କ ପାଇଁ ଦୃଢ଼ ଭାବେ ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତିକୁ ଅବମାନନା କରି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାର କୌଣସି ସୁଯୋଗ କିମ୍ବା ଯଥାର୍ଥତା ଆଇନରେ ନଥିଲା ।

ଉକ୍ତ ରାୟକୁ ବ୍ୟର୍ଥ କରୁଥିବା ଆଉ ଏକ ମିଥ୍ୟାଧାରଣା ଥିଲା 1975 ମସିହାରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ନିୟମାବଳୀକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରଭାବ ଦେବାରେ ବାଦ୍ ଦେବା, ଯାହାର ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ପରିଣାମ ଥିଲା ପୋଲିସ୍ ମାନ୍ୟତାରେ ଥିବା ପୂର୍ବ ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ଥରେ ଏବଂ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ବଦଳାଇବା ଏବଂ 1980 ମସିହାରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅବ୍ୟାହତ କେବଳ ଡିଜିଟି/ଆଇଜିଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଥିବା ପଦବୀଗୁଡ଼ିକୁ 1975 ନିୟମାବଳୀରୁ ବାହାରେ ରଖିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଥିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ଏହିପରି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ପୃଥକ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ଥିବା ନିୟମ ଅଧୀନରେ ଅଣାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକ ପୋଲିସ୍ ମାନ୍ୟତାରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବାର ପ୍ରଭାବ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯାହା 1975 ର ବୈଧାନିକ ନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ଦ୍ୱାରା ଅପ୍ରଚଳିତ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ତା 3.1.97 ରିଖ ତଥା ତା 1.3.97 ରିଖରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶକୁ ଆପତ୍ତି କରିବାରେ ଆମେ କୌଣସି ଯୋଗ୍ୟତା କିମ୍ବା ଶକ୍ତି ଦେଖୁନାହିଁ । ଯେହେତୁ ଆପତ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ଥିବା ଆଦେଶରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କେବଳ ସେହି ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ଯାହା ପୂର୍ବ ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକରୁ ନିର୍ଣ୍ଣିତ ଭାବରେ ପ୍ରବାହିତ ହୁଏ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଥିବା ମାମଲା ଉପରେ କେବଳ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରେ, ଆପତ୍ତି ଅଧୀନରେ ଥିବା ଆଦେଶରେ କୌଣସି ବ୍ୟତିକ୍ରମକୁ ନିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆମ ବିଚାରରେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଠିକ୍ ଭାବରେ, ବର୍ତ୍ତମାନ ତା 22.10.90 ରିଖରେ ଚାରୋଟି O.A. ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦ୍ୱାରା, ଏପରିକି 1989 ର O.A. 206 ରେ ସେହି ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ବିଚାରାଧୀନ ଥିବା ଦାବିଗୁଡ଼ିକର କୌଣସି ବିଚାରାର୍ଥ ବିନା ଆବଦ୍ଧ ନୁହଁନ୍ତି ବୋଲି ଅନୁଭବ କଲେ । ତେଣୁ, ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ନରହି, ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ବିଫଳ ହେଲା ଏବଂ ଖାରଜ ହେଲା ।

ଏସ୍.କେ.ଏସ୍.

ଆବେଦନ ଖାରଜ ହେଲା ।

## ଅସ୍ଥୀକରଣ

“ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାଦ୍ୱୟ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।”

ଭାଷାନ୍ତର :

ରଶ୍ମିତା ମୁର୍ମୁ ,

ଅନୁବାଦିକା,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ , କଟକ ।